

## **ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ, НАСИЛЬСТВУ ЗА ОЗНАКОЮ СТАТІ ТА ПРОТИДІЇ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ: НАЦІОНАЛЬНА ПРАКТИКА ТА ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД**

**Тетяна ЯЩЕНКО**, здобувач вищої освіти магістра за спеціальністю «Правоохоронна діяльність» навчально-наукового інституту № 1 Національної академії внутрішніх справ

**Науковий керівник:** доцент кафедри конституційного права та прав людини Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук **Катерина СЬОХ**

Термін “домашнє насильство”, під яким спочатку мали на увазі лише застосування фізичної сили, згодом включив до себе також сексуальне, економічне, психологічне та емоціональне насильство. І в Європі кожен з цих видів передбачає різні типи покарання – від адміністративного до кримінального. Суворість покарання залежить як від кривдника, так і від країни вчинення злочину.

Найсуворіші закони застосовують у Північній Європі. У Швеції (як і у Норвегії та Фінляндії) криміналізовані всі форми домашнього насильства [2, с. 46]. Навіть дуже емоційна сварка з вживанням образ та погроз може стати приводом для подання позову. А суд, у відповідь на цей позов, може присудити ув'язнення на строк до 2 років або штраф та припис про заборону спілкування.

У Великобританії і Франції нетяжкі випадки домашнього насильства потрапляють під дію цивільного права. Строк подання заяви про факт насильства складає 2 роки з дати злочину. Також діє можливість отримати по спрощеній схемі заборонний припис. У Великобританії заборонені тілесні покарання дітей, які призвели б до травм або ран. З дітьми в навчальних закладах працюють психологи, з батьками проводять профілактичні бесіди. У Франції суддя може видати припис для забезпечення безпеки жертв насильства, де йдеться про направлення жертви до спеціального центру, зміну місця проживання жертви, виселення чоловіка зі спільного помешкання [2, с. 28].

Незначні епізоди регулюються цивільним кодексом, але сума штрафу може сягнути 15 000 євро. Якщо позов було віднесено до розряду кримінальних – настає відповідальність на строк до 3 років (легкі травми) та до 20 років (каліцтва або вбивство) позбавлення волі.

У грудні 2016 р. у Франції набули чинності зміни до закону, які забороняють застосування усіх видів насильства проти дітей. У випадку насильства проти дітей його тяжкість визначається віком дитини. Якщо дитина має вік до 15 років, ув'язнення може складати до 20 років.

Розглядаючи зусилля європейських законотворців, політиків, соціологів, громадських організацій, можна помітити неспинний прогрес у

визначенні видів та критеріїв насильства, розширенню тлумачення поняття насильства, впровадженню нових мір та дій профілактики злочинів та покарання кривдників [1; 2].

Програми подолання насильства стають не тільки внутрішньодержавною справою. Ця проблема вирішується на міжнародному рівні за допомогою практично всіх країн світу.

У 169 країнах світу прийняті закони щодо насильства в родині. Всі співробітники Європейських організацій, які за родом діяльності стикаються з проблемою насильства, зобов'язані пройти спеціальну підготовку (поліцейські, лікарі, судді, прокурори, вчителі, спеціалісти соціальної сфери тощо).

Жертвам домашнього насильства гарантується захист та безоплатна допомога у всіх країнах Європи. Для постраждалих від насильства відкриваються спеціальні притулки з розрахунку 1 місце на 10 000 населення. Створені міжвідомчі організації по боротьбі з насильством в родині. Розроблені спеціальні програми по роботі з чоловіками, які порушили закон.

Про торгівлю людьми як про глобальну проблему почали говорити ще на початку ХХ століття, тоді зокрема було прийнято ряд міжнародно правових актів, таких як Загальна декларація з прав людини, Конвенцію проти організованої злочинності і протокол, які заборонили торгівлю людьми [3]. Стаття 13 Закону України «Про протидію торгівлі людьми» встановлює національний механізм взаємодії суб'єктів, які здійснюють заходи у сфері протидії торгівлі людьми. Основним суб'єктом у системі запобігання торгівлі людьми є Департамент боротьби зі злочинами, пов'язаними з торгівлею людьми (у складі кримінальної поліції) [3]. Також виявленням та протидією торгівлі людьми займаються такі державні органи як Міністерство соціальної політики, Міністерство внутрішніх справ, Національна поліція, Державна прикордонна служба та низка громадських організацій.

Право Європейського Союзу має ряд напрацювань щодо питання торгівлі людьми. Дана політика регулюється Директивою Європейського парламенту та Ради щодо запобігання та боротьби з торгівлею людьми та захисту жертв від 5 квітня 2011 р. № 2011/36/Є.

Компетентні національні органи влади держав членів директиви повинні не порушувати кримінальну справу чи накладати штрафи на жертв торгівлі людьми за їх участь у злочинній діяльності. Велика увага приділяється захисту та наданню допомоги жертвам злочину. Також повинна надаватись безкоштовна правова допомога жертвам торгівлі людьми, якщо останні не мають належних власних коштів, а для неповнолітніх жертв передбачені особливі захисні заходи. Неповнолітнім надається сприяння щодо фізичної та психосоціальної реабілітації.

Враховуючи зарубіжний досвід можна запропонувати наступні заходи для запобігання злочинності у сфері торгівлі людьми: в першу чергу необхідно систематично проводити статистичні дослідження для виявлення фактів торгівлі людьми та моніторинг за реалізацією політики боротьби з

торгівлею людьми. Повинна бути проведена робота з людьми які знаходяться в так званій «групі ризику», існує потреба підвищення рівня знань особливо неповнолітніх.

### Список використаної джерел:

1. Активізація зусиль з метою запобігання та викоренення всіх форм насильства по відношенню до жінок і дівчаток : побутове насильство: Резолюція, прийнята Генеральною Асамблеєю ООН 07.02.2017 р. URL: <https://undocs.org/ru/A/RES/71/170> (дата звернення: 15.05.2019).
2. Галай А. О., Галай В. О. Міжнародний досвід попередження та протидії домашньому насильству. Київ: КНТ, 2014. 160 с.
3. Манагарова Є. С.. Кримінологічна характеристика злочинів, пов'язаних з торгівлею людьми в умовах гібридної війни: матеріали XVI Всеукр. кримінол. конф. для студентів, аспірантів та молодих вчених (м. Харків, 12 груд. 2017 р.) / за заг. ред. А. П. Гетьмана і Б. М. Головкина. Харків: Право, 2017. 420 с. URL: [http://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/13656/1/Managarova\\_227-228.pdf](http://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/13656/1/Managarova_227-228.pdf) (Дата звернення 13.11.2018)
4. Про протидію торгівлю людьми: Закон України від 09.15.2012 р. № 19-20. *Відомості Верховної Ради України*. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3739-17>. (Дата звернення 13.11.2018)

### ДОМАШНЄ НАСИЛЬСТВО: РЕАЛІЇ СЬОГОДЕННЯ

**Юля ВАСЮТА**, слухач магістратури 1-го курсу 101 навчальної групи навчально-наукового інституту № 1 Національної академії внутрішніх справ

**Науковий керівник:** професор кафедри публічного управління та адміністрування Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент, полковник поліції **Олександр ДОЦЕНКО**

Сучасний етап розвитку домашнього насильства є предметом уваги не тільки правоохоронних органів, але й вчених, психологів та педагогів, які намагаються зрозуміти причини цього явища та розробити методи попередження й протидії. Але, якщо суспільство ставиться негативно до проявів насильства «на вулиці», то насильство вдома більшість людей приймають за норму. У багатьох європейських країнах ця проблема активно обговорюється і досліджується. Наша країна також залучена до цього процесу. Проте, проблема насильства над дітьми та жінками часто замовчувалась як самими жертвами, так і суспільними організаціями. Статистичні дані свідчать про надзвичайно широке розповсюдження домашнього насильства в усіх верствах населення. До того ж такі випадки часто повторюються і тривають роками.

Згідно зі статистикою, яку оприлюднили під час голосування за Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству», понад 3